

ԻՐԱՎՈՒՆԿ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՓԱՂԱՓԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ներկայ 1897 տարեշրջանի Պոլիարիոյ համար տարեկան 10 ֆր " " " " 1/2 " 5 " Արտատպարանի համար " 12 " " " " " 1/2 " 6 " Կանխիկ վճարելի	Նամակ դրամ եռալն խրկել հետեւեալ հասցեով ԽՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՓԱՂԱՓԱԿԱՆ (ՊՈԼԿԱՐԻԱ) Редакция на вѣстникъ „Иравункъ“ ВАРНА (България).	Rédaction du journal „Iravounk“ VARNA (Bulgarie)	Խմբագրութեան ուղղեալ գրութիւնք ետ չեն դրկուիր եւ յարմար դատ- նաճկերն միայն կը հրատարակ- ուին ամբողջովին կամ մասամբ: Շրանոցմանց տողը 20 սանթիմ. երեքէն աւելի անգամներու համար 20 աւ 100 զեղջ կը լինի:
--	---	--	--

ԱՆԳՂԻԱԾ ԹԷ ՈՒՌՍԻԱ

Բ.

Անգլիացիք նուաճ օգնեցին մեզ մեր տագնապալից օրերուն մէջ. յեղափոխական անցեալ 5 տարի- ներու սոսկալի դէպքերուն առեւը երբ հազարաւոր հայեր կը բան- տարկուէին դաւաճներու մէջ, ո՞վ պանծ կրկին անգամներ ազատեց այդ դժոխային տանջանքներու վայրերէն: Երբ հարիւրաւոր բան- տարկեալներ պիտի մահանային չարաչար, ո՞վ անոնց կախաղան- ները արգելեց: Անգլո-Սլոնիան- ընկերութեան նուաճ երախտա- պարտ ենք, որ պաշտպան հանգի- սացաւ մեր իրաւունքներուն՝ բո- ղոքերով թրքական յոռի վարչու- թեան և բարբարոսութեան դէմ:

Այս յեղափոխութեան երկար տարիներու մէջ, երբ հայաստանը հուրի և սուրի մատնուած էր, ինչ ըրաւ Ռուսիա հայոց համար, մէկը ազատեց: Ռուսիոյ մէջ չի կային քրիստոնեաներ, մանաւանդ հայ պետական անձեր, ինչո՞ւ չի համակրեցան մեզ և չի տարին մեր աղերսը Պարսի առջեւ: Թոյլտուութիւն եղաւ անոնց, Պարս չունե- ցաւ այն երեւոյթը, իբր թէ եր- բէք լուր չունի թուրքին ըրածնե- ընէ, մինչ իր կատարեալ անտար- բերութեան պատճառաւ կը կա- տարուէր ամէն չարիք: Ռուսա- կան մամուլը, Նովոյարի անուն թերթը միայն բացառութիւն ըլ- լալով, չը համակրեցաւ մեր դա- տին, միշտ հակառակորդ հանդի- սացաւ մեզ և խօսեցաւ այդ ոգ- ւով: Եթէ Ռուսիա մեզ ազատելու միտք ունենար, միայն Անգլիոյ վրայ տարած բարոյական յաղ- թութեամբը կը բաւականանար և կրնար Սուլթանին սպառնալ մէկ խօսքով թէ հայու մը քիթն ա- ընեցելուն ինք հաճութիւն չունի: Կարելի էր միթէ առանց Ռու- սիոյ լուրթեան ընել այդ ջար- դերը:

Եթէ ըսենք, մենք Անգլիոյ դիմելով զայրացուցինք Ռուսիան, և ան մեզի պատժելու նպատակով

յանձնեց թուրքին սուրին, այս- պէս մտածող տէրութիւնէ մը ինչ բարութիւն կրնանք սպասել: Այ- Սթէֆանօյի դաշնագրին կնքման ժամանակ մեզի դէմ Ռուսիոյ կողմանէ ցուցուած շեղմ համակ- րութիւնը ինչպէս կը լլայ որանմի- ջապէս հակառակութեան կը փո- խուի: Ռուսը կ. Պոլսոյ Դրան քով կեցած ու Այ-Սթէֆանօի դաշնագրով թուրքը իր ազդեցու- թեան տակ առած առեւ, հայե- ըուն կողմէ եղած դիմումի մը վը- ռայ՝ զանաք ալ սիրաշահելու նը- պատակաւ յօգուած մը եւս նուի- ընել թէ՛ բնական և թէ՛ իր շա- հերուն նպատակաւ էր, քան թէ՛ մեզ ազատելու անկեղծ փափաքի մը արդիւնքը:

Կը հաւատանք որ եթէ Ռու- սիոյ տեղ Անգլիա ըլլար, որչափ ալ աննպատ գտնուէր հայկական խնդիրը իր շահերուն, խնդ հա- յերը սոսկալի կերպով այսպէս ջարդել տալու համար երբէք Ռուսիոյ դիրքը չի պիտի բռնէր: Եթէ մեզի համակրող բարեկամ տէրութեան մը ընթացքին կը հակառակինք, ինչպէս մեզի թշնամի տէրութեան մը քաղա- քականութեան կրնանք յարիւ և սպասել մեր փրկութեան գործն անկէց:

Ո՞չ ապաքէն հայ ազգին ամե- նէն մեծը և պետք ճանչցուած թէ՛ կրօնական և թէ՛ աշխարհա- կան անձերէն շատեր որոց մէջ կան նաեւ դիւանագէտներ, այ- սօր կը յարին Անգլիոյ քաղաքա- կանութեան. միթէ ասոնք կու- ռարա՞ր կը հետեւին, մենք ան- նոնցմէ առաւել փորձառու և դի- ւանագէտ ենք: Եթէ ասոնք «Բը- րիտանական խաղերէն խաբուե- ցան», պէտք է գիտնալ որ դեռ շատ կանուխ բանիցս խաբուած էին նաեւ Ռուսիոյ նոյն իսկ զը- րաւոր խոստումներէն:

Եթէ երբէք վաղուց անտի դի- մած ըլլայինք Ռուսիոյ, կամ այժմ դիմելու ըլլանք, ինչ պի- տի ընէ մեզ համար, ամբողջ հայաստանը մեզի՞ պիտի չնորհէ. բնաւ. անկա կուզէ գրաւել Հա- յաստանը, հայաստան մը՝ որ ա-

ռանց հայու և դատարկ ըլլայ. այս հաշիւը զաղտնիք մը չէ այ- սօր, Ռուսիոյ այժմեան քաղա- քականութեան ընթացքը չա՞պա- ցուցաներ այս նպատակին իրա- կանացումը: Համարիտ եւ ձեզ թէ Ռուսիա պիտի հաճի նպաս- տաւոր կարգադրութիւն մը ընել հայերու համար ուրիշ տեղեր, մանաւանդ Կիլիկիոյ մէջ: Այդա- տականներն ալ շատոնց ունէին այս որոշումը. եթէ պահպանողա- կաններն ալ անոնց հետեւէին, հաւանաբար թէ՛ ջարդերէն զերծ պիտի մնայինք և թէ ցարդ հա- յոց համար ինքնօրէն վարչութիւն մը հաստատուած պիտի տեսնե- ինք:

Պէտք է գիտնալ թէ երբ ո՞ր և է խնդիր չէ նպատաւոր տէրութեան մը շահերուն, որչափ ալ դիմում ընե՞ս քեզ չի լսեր, ընդհակա- ռակը, երբ նպատաւոր ըլլայ, կը մօտենայ քեզ առանց քու դիմու- միդ. կը հարցնեն ուրեմն թէ Ռու- սիոյ միջոցով ազատուած մի քանի փոքր ազգեր անոր դիմելով ա- զատուցան, ո՞չ ապաքէն Ռու- սիան ինչ ինչ քաղաքական հա- չիւններու հետեւանօք կամաւ օգ- նեց անոնց:

Ըսել չեմ ուզեր թէ անտարբեր կենանք. ո՞չ, դիմենք ուր որ պէտք է, և համարիտ եւ ձեզ, ո՞վ Ռու- սասէր եղբայր, սա ճշմարտու- թեան մէջ թէ, առանց Ռուսիոյ հաճութեան՝ կարելի չէ հայկական խնդրին լուծումը, և սակայն փոր- ձով գիտենք թէ, մեզ նման թըշ- ուառ և լքեալ ազգի մը դիմում- ները նշանակութիւն չունին պե- տութեան մը առաջ, որ կը խաբէ մեզ. պէտք է միջնորդ ըլլայ մենէ զօրաւոր մը, իրեն լծակից տէ- րութիւն մը: Մենք այսպիսի զօ- րաւոր տէրութեան մը միջոցովը և երաշխաւորութեամբը միայն կրնանք մեր դատը տեսնել: Այն ալ Անգլիան է, որ կը համակրի մեզ շատ մը տեսակէտներով:

Աղեքսանդրիա Կ.

4692

ՎԵՐՁԻՆ ԴԵՊԲԵՐԸ

ԹՈՒՐԲԵՒՊԱՐՍԻԿ ՍԱՀՄԱՆՓԼՈՒՆ

Թատիկ, 11 Օգոստ.

Այնցեալ ամսի 29ին մի խումբ հայ յեղափոխականներ, թուով 350 հոգի, որոնցից 300ը հետե- ւակ և 50ը ձկաւոր, Սալմաստից անցնելով (պարսից սահմանից) ներս են խուժում թուրքաց սահմանը և Աղբակի մօտ գտնուող յայտնի քիւրտ աւաղակապետ Շէրիֆ բէյի ցեղի վրայ են յարձակում: Ինչ- պէս պատմում են, սահմանը անց- նելուց յետոյ, գիշերն են հաս- նում քրդերի վրաններին, որտեղ, լաւ դիրքեր բռնելուց յետոյ, լու- սաբացին սկսում են կռուել: Թան- կարծակի յարձակում են վրանների վրայ, որոնց մէջ գտնուող բոլոր քրդերին կոտորում են առանց ժամանակ տալու թշնամուն: Շէ- րիֆ բէյը, որ վրանում քնած է լինում, 26 տեղից վերք է ստա- ցել: Մի Աղբակցի, որ երկու տարի ծառայել էր Շէրիֆ բէյի մօտ և գտնուում էր հայերի խմբի մէջ, մտնելով վրանը, տեսնում է, որ վերաւոր բէյը դեռ չէ մեռած, խենջարը քաշելով մխում է ցե- ղապետի կուրծքը. ասելով. «Սատ- կիր, չուն, դու բաւականին նե- ղացրել չարչարել ես ինձ, և իմ եղբայրներիս արիւնն ես խմել»:

Ցեղապետի կինը ընկնելով Աղ- բակեցու ոտները ազաւում է ա- սելով. «Դու իմ հացն ես կերել, խնայիր ինձ»: Բայց խմբապետը հրամայում է, և նրան էլ են սպա- նում: Շէրիֆ բէյի ամբողջ ցեղը ջնջում են: Վրաններում գտնուող իւղերը ածում են վրանների վրայ և այրում: Փչացնում են մօտաւո- րապէս 250 վրոն և կոտորում են ցեղի բոլոր տաւարը:

Լուսաբացին հաւարի են հասնում բաւականին քիւրտ ձիաւորներ: Հայերը դրանց հետ եւս կռուե- լով, դրանցից էլ սպանում են 50 հոգի:

Տեսնելով որ քրդերի թիւը կա- մաց կամաց ստուգարանում է, հա-

յերը սկսում են կռիւ տալով յետ նահանջել դէպի Սալմաստ: Սահմանը անցնելուց յետոյ, քրդերը յարձակում են 4 գիւղի վրայ, թալանում են և մի քանի սպանուած թիւները գործելուց յետոյ, քաշուում են դէպի թիւրքիա:

Ինչպէս պատմում են, մի վանքի կռիւի ժամանակ մտնում է քրդերի վրանները, և կոտորելով ասում է. «Սա կնոջ փոխարէն, սա՛ որդուս փոխարէն, սա՛ աղջկանս փոխարէն, սա՛ եղբորս փոխարէն», այնպէս որ բաւականին կոտորելով իւր վրէժն առնում է: Կողոպուտից միայն կարողանում են իրենց հետ բերել Շէրիֆ բէյի չքանչանները, գլխարկը, բռնիքը և ականքով զարդարուած թուրը:

Թուրքաց կառավարութիւնը խիստ կերպով պահանջել է պարսից կառավարութիւնից, որ յեղափոխականներին պատժէ ըստ արժանւոյն. ի միջի այլոց ասել է. «Եթէ դուք չկարողանաք բռնել և պատժել, թող տուէք որ իմ զօրքերս անցնեն սահմանը և բռնեն հայերին»:

Վերջին դէպքից յետոյ խստութիւնները շատացել են Սալմաստում. կասկածաւոր տները խուզարկուում են. պարսիկ կաշառակեր պաշտօնեաներն էլ այդ էին ուզում: Շատ են նեղացում մահաւանդ հայ գաղթականներին. այժմ Սալմաստում դրանց բոլորին հաւաքում են մէկ տեղ: Շատերն ասում են, որ գաղթականներին յետ կողարկեն թիւրքիա: Միեւնոյն ժամանակ ասում են, որ դրանց պէտք է տեղափոխեն Սալմաստից Գարափաղ (Փայտակարան): Թոյս ունենք, որ Սուլթանի Էդիբի շահը թոյլ չի տալ, որ իրեն հովանաւորութեան ապաստանած հայերը նորից յանձնուին արաւելաբու գաղաններին:

ԲՈՒՆՈՒԹԵԱՆ ԶՈՅՏԻ

(ՔԱՂԱՔԱՎԱՆ ԱՔՍՈՐԵԱԼԻ ՁԵՍԱՎԱՐԱՆԻՑ)

—X—

Գ.

(Շար. Ասի. թիւ 1 և 2 վերջ)

Մի օր էլ կարօտ կոչված որդը սաստիկ կրօնում էր իմ սիրտը, սաստիկ ախուր էի, ուստի կրկին գնացի իմ սիրած սահմանը վարձելու եւ ինձ հետ զրուցող զանգազի հետ սլանալու դէպի ձիւնային անձայր անապատը...

Այդ միջոցին հանդիպեցի Ալէքսանտրովին, որ եկածս օրը ինձ քանի կոպէկ տուեց. ես վերելում մոռացայ ասել որ նա էլ մի ժամանակ աքսորված է եղել Գ... բայց հիմա ազատ էր: Ես նրան առաջարկեցի ընկերակցել ինձ. Ալէքսանտրովը ուրախութեամբ ընդունեց:

Մենք գուրս եկանք քաղաքից. ձիւնը վարում էր Ալէքսանտրովը եւ շատ հմուտ կերպով. ձին սլանում էր եւ իր սաքերով բարձրացած ձիւնային փռին մեր երեսներին շաղում ու զու-

Պարսից զինուորները պաշարել են փարաշուկ հայ գիւղը և պահանջում են գիւղացիներին, որ իրենց յանձնեն յեղափոխականներին: Քաղաքումս էլ ամսոյս ծին, հինգշաբթի գիշերը, լիլաւա թաղում 3 տուն են խուղարկել, բայց զինչ չեն կարողացել գտնել: Ամսոյս 9ին մի հայ վաճառականի խանութ խուղարկելով հրացանի 9,000 փամփուշտ գտնեց. բարեբաղդարար յայտնուեցաւ, որ փամփուշտները 3 ռուսահպատակ պարսկի են պատկանում. քննութեան ժամանակ հայն ասել է՝ թէ այդ փամփուշտները 3 ծանօթ պարսիկներ բերել դրել են իւր խանութը մի քանի օրով: Պարսիկներին խնայել և եթէ ձեռքակալեցին և նրանք խոստովանուեցին, որ իրենցն է:

Հայերը չափազանց վախենում են: Առհասարակ Պարսկաստանը այժմ ալեկոծ դրութեան մէջ է: Մարաղայից շատ վատ լուրեր են հաղորդում. Սալմաստի վիճակն էլ ընթացողը կարգավոր նամակս կը տեսնէ՝ թէ ինչ վիճակի մէջ է: Ահարի և Ղարատաղի (Ահարը Ղարատաղի մօտ մի քաղաք է) մէջ տեղում 3 պարսիկ խաներ իրենց 15 ծառաներով կտրել էին ճանապարհը և անցուղարձ անողներին կողոպտում էին, երբեմն էլ սպանութիւններ էին գործում: Կառավարութիւնը 100 ձիւաւոր ու զարկեց դրանց բռնելու, չկարողացան բռնել: Կառավարութիւնը ստիպուած մէկ թնդանօթ էլ ուղարկեց դրանց դէմ: Ամսոյս 10ին, չարաթ օրը, յիշեալ խաների գիւղերը բերին քաղաք. միեւնոյն ժամանակ բռնել են նրանց ծառաներից 3ին, որոնցից 2ը վիրաւորուած են, իսկ մինը ողջ: Ասում են որ մէկին պէտք է գլխատեն, իսկ 2ին թնդանօթի բե-

վացնում: Զնգ, զնգ, զնգ, խորհրդաւոր ու մեղմ հնչիւնը լսվում էր մեր ականջում եւ հանգստացնում մեր մտաքաղ ուղեղները. նրան անուշ ձայնից մեղկացած՝ մենք կարծես մոռացած ամեն վիշտ՝ ներհում էինք... եւ թռչում... վերջապէս քաղաք վերադարձանք. Ալէքսանտրովին հրաւիրեցի թէյ խմելու իմ սենեակում, նա ուրախութեամբ ընդունեց:

Մի կէս ժամից մեր տունը էինք, սեղանի վրա էր անբաժան սամալարը, երջիկ եւ մի չիչ արախ: Ալէքսանտրովը մի քիչ շատ էր սիրում այդ ըմպելին: Երբ արաղը իր աղեղեղութիւնը գործեց Ալէքսանտրովի վրա, նրա լիզուկն րացվեց. ես ուղեցի օգտվել այդ յարմար վայրկեանից եւ իմանալ նրա զգումը անցած դարձաւ: Ես ասացի.

—Պարոն Ալէքսանտրով, ներողութիւն, որ ինձ թոյլ եմ տալիս նորոգել ձեր հին ցաւերը, եթէ կարելի է պատմեցէք ինձ թէ ինչու ձեզ աքսորեցին: Թէեւ ուրիշներին մի քիչ լսել եմ, բայց ցանկալի էր որ դուք պատմէք:

—Է՛հ, եղբայր, իմ պատմութիւնը շատ սովորական է, ոչ մի աչքի ընկ-

րան պիտի դնեն:

Երեք սպանուածների դիակները դրել էին Ալաղափում (թագաթառանգի տան առաջ) մարմինները մերկ, որպէս զի ժողովուրդը տեսնէր: Դիակների տեսքը սարսափեցուցիչ տպաւորութիւն էր թողնում հասարակութեան վրայ:

(Նոր Դար)

Անիթալ

ՔԵՕՍԹԵՆՃԷ

—X—

Ճիշդ 15 տարի առաջ տեսած էի Քէօսթէնճէն՝ երբ դեռ նոր ազատուած էր բռնապետութեան ճիրաններէն, և դարձեալ իրեն այցելեցի այսօրեր: Հին տաճական դձու շէնքերու տեղ կը բարձրանային հիմա հսկայ շէնքեր և հաստատութիւններ, որոնք ցոյց կուտան տեղի ունեցած ըզզալի փոփոխութիւնները և տիրող տարրին յառաջդիմութեան աստիճանաչափը: Հինէն բնւմ մնացած չէ զրեթէ և բոլորովին կերպարանափոխուած է քաղաքը: Քաղաքին մէջ և շուրջը չէ մնացած բաց տեղ մը ուր շէնքի մը հիմարկէքը չլինի. նոր շէնքեր այնքան շատ եղեր են որ չընկալայ դիզերն ալ սկսած են քաղաքի արուարձանները կազմել: Ռուսման կառավարութիւնը իր ամէն ճիգը կը թափէ գեղեցկացնելու և զբարձր ընծայելու իր միակ նահանգիստը, Քէօսթէնճէն, որ իր օգի մաքրութեամբ և բարձրահայեաց, գեղեցիկ դիրքով գրեթէ առաջին տեղը կը գրաւէ Սեւ ծովի արեւմտեան եզրերի բոլոր նահանգիստներուն մէջ: Իր ծովային օդասուն դիրքը և բաղնիքները կը յանկուցանեն շատ մը զբօսաշրջիկներ որոնք կուգան ամառը այստեղ անցընելու, այնպէս

նող բան չը կայ, շատ սովորական զոհերից եմ ես, նրանցից որոնք հարկւորաւորներ են մեր լայնատարած հայրենիքում: Այսու ամենայնիւ ես մասամբ կը կատարեմ ձեր խնդիրը եւ սկսեց:

—Ես գնդապետի որդի եմ: Իմ հայրս սպանվեց վերջին Ռուսաստանական պատերազմում, կարսի մօտ: Հայրս մեռաւ Ձարի եւ հայրենիքի համար, եւ իր ետեւից թողեց մօրս, երեք քոյրերիս, հիւանդ եղբորս եւ ինձ:

Նրա մահից յետոյ մեր գրութիւնը շատ վատացաւ, տէրութեան սուած թոշակը շատ քիչ էր, ես չը նայած մօրս թաղանձանքին չը կամեցայ գինւորական դպրոցում սովորել, ուր ամեն ինչ ձեր էր: Ես դեռ փոքր հասակից զգլվում էի զինւորականներից, ես տեսնում էի թէ հայրս որչափ կոշտ կերպով էր վարվում իր զինւոր ծառաների հետ: Իմ սիրտս կտրոււթում էր երբ տեսնում էի թէ ինչպէս մարդ զինւորը դիմանում էր հօրս ապստակներին եւ չէր կարողանում դժգոհութեան նշոյլն անգամ արտայայտել իր բռնապետ աղային:

«Ես փոխանակ զինւորական դպրոցի մտայ ընթացական դպրոց, այնտեղ վեր-

որ յուլիս և օգոստոս ամիսներու մէջ քաղաքը կը լեցուի օտարականներով և ալ նորեկներու համար տեղ գտնելն անկարելի կը լինի: Քաղաքի նշանաւոր շէնքերն են քաղաքապետութեան պալատը, Մայր-եկեղեցին և օթէլ Գարոյ Ա. անուն պանդոկը, որ ծովի վրայ բազմաթիւ ընդարձակ շինութիւն մըն է, ճարտարապետութեան գլուխ գործոց մը, և արքայազուներու և աւագանիներուն օթեւանը: Զբօսատեղիներուն մէջ իր յատուկ տեղը կը գրաւէ ծովափի ծառուղին իր ելեքտրական ականախող լուսով, ուր ամէն երեկոյ անթիւ բազմութիւն մը կը խնուր ծովի հեղախաբ օդը վայելելու և երաժշտութիւն լսելու: Հին նահանգիստը սկսած է նեղ գալ այն վիթխարի շոգեհաններուն, որոնք կայցելեն յար Քէօսթէնճէն նահանգիստը և արդէն ձեռնարկուած է նոր քարափի մը շինութեան, որ հին եռապատիկ մեծութիւնը պիտի ունենայ:

Քաղաքին մէջ ամենէն բազմամարդ հրապարակին վրայ կը բարձրանայ Ուլիտոս լատին բանաստեղծին պղնձեայ արձանը, մօտիկ ու խոհուն դէմքով ու դիրքով, որ պատմութեան անժանօթ պատճառներով կայսերական հրամանաւ արքորուելով կոստանցաւ, պարտաւորեցաւ իր վերջին տարիները հոն անցընել և յաճախ ծովի մօտ ապառաժի մը կը թնամ գիտել միշտ հորիզոնը թէ արդեօք պիտի երեւայ հռոմէական առաջատանաւ մը իր ազատութիւնն աւետող: Քէօսթէնճէն քիչ հեռու Անատոլ գիւղի մօտ Սամայիս կոչուած լճակին կղզեկին մէջ մամուլապատ դամբարան մը կը գտնուի, որուն այցելութեան կերթան հետաքրքիր օտարականք:

Ջաքի եւ անցայ լեռնային ճեմարան: Այդ ճեմարանում իմ քաղաքացիական հայեացքներս աւելի լայնացան, իմ բարոյական պահանջներս աւելի շատացան շնորհիւ սպիտակ, անձուէր ու լուսավոր ընկերների: Ես միացայ նրանց հետ, որոնք վճռել են դիմագրել Ռուսական ընթերցան. եւ դեռ այդ գործունէութեան առաջին քայլերը չէի արել, երբ ինձ ձեռքակալեցին եւ աքսորեցին այստեղ:

—Բայց ձեր ժամանակը վաղուց անցել է, ինչու չը վերադարձաք:

—Ուր վերադառնամ եւ ինչու: Մայրս վշտից մեռաւ, քոյրերս ամուսնացան հաւատարիմ սպանների հետ եւ ինձ տեսնել չեն ուզում, հիւանդ եղբայրս ապրում է սեւտական հիւանդանոցում: Ել ո՞ւմ եմ պէտք: Նոյն գործով զբաղվելու ուժ չը մնաց, այստեղ ոստիկանատունը չնչին պաշտօն վարելով գուցէ աւելի օգուտ բերեմ թշուառներին... սրանով էլ զոհ եմ ես: Մի կերպ քարչ կը տամ իմ կեանքիս օրերը եւ վերջը մահ է էլի... ուրիշ բան չը կայ...

ՎԱՐԴՈ

աւանդութիւնը կը վերագրէ այդ շիրիմը Ովիտիոսի, որ մեռած է, կըսեն, հայրենիքի կարօտով, իր բանաստեղծի քնարի թելերն յաւէտ լռեցուցած:

Հայ ազգաբնակիւթիւնը բաւական ստուար թիւ մը կը կազմէ և այստեղ, ամէն դասակարգի պատկանող ազգայիններէ բաղկացած: Ընդարձակ վաճառականութեան և գործունէութեան մեծ համաբաւ կը վայելեն մի քանի գերդաստաններ որոնք պատուաբեր են հայ անուան: Կոկիկ, փոքր եկեղեցի մըն ալ ունին որ վերջերս շինուած է շուկայի մօտ գտնուող ծովեզրեայ գեղեցիկ դերքի մը վրայ: Հին եկեղեցին կը գտնուի ելեր քաղաքին մէկ անկիւնը, որուն տեղն իսկ այժմ անյայտ է գրեթէ: Եկեղեցիին մօտ կը գըտնուի վարժարանը որ ցած չէնք մըն է զուրկ օգէ և լոյսէ: Այդ վատաւորը սրահին մէջ կուսանին 60 ի չափ երկսեռ աշակերտներ, ընդ հակողութեամբ մէկ ուսուցչի որ ամէն ինչ լինելու պարտական է: Աւհասարակ վարժարանի մասին առած տեղեկութիւններս յոյժ անգոհացուցիչ էին:

Քէօսթէնէի համար սովորական բան մըն է եղեր տարուան մէջ մի քանի անգամներ ուսուցիչներ փոխել և մատաղ սերնդեան ապագան զոհել անձնական հակառակութեան և սին խնդրներու: Ուսուցչութիւնը շատերէն նկատուած է շատ ստոր գործ մը և ուսուցիչն ալ տիրացու մը, որուն պաշտօնն է երգել եկեղեցիի մէջ, և 60 ի չափ աշակերտներ հաւաքած պահել ազտոտ սրահի մէջ: Տխուր երեւոյթ մը զոր ամենայնոք գիւղաքաղաքի մը մէջ իսկ տեսնելու դժբախտութիւնը ունեցած չէի մինչեւ ցարդ:

Քէօսթէնէի մեր սիրելի ազգայինները եթէ մի քիչ հեռատեսութիւն ունենային, եթէ իրենց բլին տակ գտնուող Ռումանական վարժարանները տեսնելու ուսումնասիրելու փոյթ ունենային և եթէ մի քիչ կրթական գործին մէջ ալ օտարներուն հետեւելու յատկութիւնը ունենային, վստահաբար կարող եմ ըսել թէ Քէօսթէնէի կրթական գործը այս վիճակին չպիտի հասնէր: Բոլորովին անտարբերութիւն կը տիրէ ազգ. գործերու նկատմամբ ամէն դասակարգի մէջ:

Թաղական խորհուրդը հրաժարած է և վերընտրութեան փորձերը ապարդիւն փուցած են, ուսուցիչն հրաժարած է և կը մեկնի այս օրեր: Ինչպէս դպրոցական նոր շրջանը կը սկսի մի քանի օրէն: Ինչ պիտի լինի խեղճ ուսանողութիւնը հիւր վարժարանը չբացուի ժամանակին, որուն ոչ թէ մէկ այլ երկու ուսուցիչ ալ քիչ պիտի գար, եթէ տղայոց կանոնաւոր կրթութիւն մը տալ

ուզուէր: Գուհատուած՝ ամենքը պիտի գիտնէր օտարի կրթութեան և յաւէտ պիտի ուժանան մայրենի լեզուէ և ազգ. դաստիարակութենէ:

Այս կէտերը կը ներկայացնենք մեր Քէօսթէնէի սիրելի ազգայիններուն լուրջ ուշադրութեանը, Ազգային կրթութեան խնդիրը ուրիշ ամէն գործէ աւելի կենսական ըլլալով հայերու համար: Մ. Գևորգի

25 Օգոստոս 1897

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

— — —

Բարիդ, 5 Սեպտ.

Ֆրանսական ոստանին մէջ գումարուած Արեւելագէտներու համաժողովին իրրեւ հայ պատուիրակ ներկայ կը գտնուին Ռուսիայէ՝ Պ. Պ. Եղեանց և Աբգար Յովհաննէսեան, հրատարակիչ Արմազաքի, Թուրքիայէ՝ Պ. Մանրեան (Խլմիրցի), Բարիդէ՝ Պ. Պ. Գալփագեան, Աճառեան և Պանուսեան, Պ. Աճառեան հայ լեզուի վրայ ուսումնասիրութիւն մը պիտի ներկայացնէ համաժողովին:

Հայկական ճիւղին դիւանը կազմուած է հետեւեալ անձերէն՝

Հիւլալման՝ նախագահ, Էլեանց դեր-նախագահ, Մանրեան՝ ատենադպիր, իսկ միւս հայերն անդամ:

— Բարիդի բժշկական ուսանողներէն բնիկ կիսարացի Յակոբ Նալբանտեան որ երբեմն Ռուս նոդներու Միութեան պաշտպան եալն էր և ձմաւարտաբնի բառէն զատ ոչ Աստուած և ոչ հաւատք կը ճանչնար, այսինքն թէ պարզապէս անհաւատ մըն էր, այս անգամ հաւատքի գալով ընդունեց մահմետականութիւնը: Մուլթանը, երբ իրեն ներկայացուեր է անոր անունը, «արդէն կը ճանչնամ» ըսեր է և իր քսրձր գոհունակութիւնն յայտնելով է: Հաւատաւորը, որուն նոր անունը չգիտնալու երջանկութիւնը ունիմ, իբր 600 ֆր. ամսական կընդունի այժմ:

— 1896-97 չըլաններուն հետեւեալ համալսարանականներն ունեցած ենք. Պ. Պ. Վահան հազարապետեան, Գրիգոր Դաւթեան, Գրիգոր Ճէլալեան, Տիրան Ղազարոսեան, Պետրոս Ղազարոսեան, Լեւոն Գարակէօբեան, Մարմարեան, Գրիգոր Յակոբի, Հայկ-Ալոտ Եղալեան, Թադէոսեան՝ բժիշկ. Պ. Պ. Սերոբէ Հիւնքեան՝ պէյլէտեան, Հայկ Քեաթիպեան՝ դեղագործ. Պ. Մուրատեան՝ ճարտարապետ, Պ. Պետրոս խորասանեան՝ փաստաբան, Պ. Պ. Թէրզեան, Ինճեան և փափազեան ատամնաբու, Պ. Պ. Շապանեան, Շահինեան և Երկանեան՝ նկարիչ: Այս երեսուսարդ հայ գիտնականներու և արուեստագէտներու մեծ մասն հաստատուած են

Բարիդի մէջ և Ֆրանսայի այլ և այլ կողմերը:

— Ֆրանսո — Արմենիէն ընկերութիւնը հանրագիր մը ստորագրել տուած է հայկական բարեփոխող ֆրանսական կառավարութեան: Այս հանրագիրը ստորագրած են 400է աւելի ակադեմիկոսներ, ազնուականներ, դասախօսներ, ակադեմականներ, երեսփոխաններ, ծերակուսականներ և այլն: Հանրագիրը մատուցուած է կառավարութեան:

— Բարիդի հայկական Ռուսումնասիրաց ընկերութիւնը, որ թէ և կազմուած տեղւոյս ուսանողներէն, կը գտնուի վաճառական դասուն ձեռքը: Մինչեւ ցարդ ու է հաշիւ չէ տրուած ժողովրդեան: Մօտիս պատգամաւորութիւն մը օկազմուելով ժողովուրդէն և ուսանողներէն, պիտի երթայ հաշիւ պահանջէ: պիտի պահանջէ նաեւ որ ընկերութեան նպատակի սահմանն ընդարձակուի և չքաւոր ուսանողներն ալ պաշտպանուին:

Տ. Աւարտինեան

ԱՂԶԿԱՆՑ ԿՐԹԱՐԱՆ

Գիշերօրիկ և ցերեկայ կսկսի 15 Սեպտ.

Տնօրէնութիւնս պատիւ ունի ներկայացնել ուսումնասէր ժողովրդեան նորահաստատ կրթարանիս պայմանները:

Կրթարանը երկու մաս պիտի ունենայ, Մանկապարտեզ և Նախակրթարան: Մանկապարտեզի մէջ կընդունուին երկու սեռէ մանուկներ, որոնց կաւանդուին Ֆրէսօպէլեան մէթոդով մանկապարտեզի ամէն պահանջները: Իսկ երկրորդին մէջ պիտի գործադրուի նախ տարական նախակրթարանի մը ծրագիրը, ի հարկին աւելցնելով բարձրագոյն երկու դասարաններ:

Բաց աստի Տնօրէնութիւնս առաւելապէս նպատակ ունի ազգային ընտիր կրթութիւն մը տալ աղջկանց, իւր ծրագրին վրայ աւելցնելով Ֆրանսերէն և Պուլկարերէն լեզուները, ինչպէս նաեւ առանին տնտեսագիտութեան, ձեռարուեստի և ձեւագիտութեան հրաժեշտ դասերը:

Հայ ազգին ներկայ ցրուած վիճակին մէջ՝ օգտակար ծառայութիւն մը մատուցանելու նպատակաւ՝ Տնօրէնութիւնը պատրաստ է նաեւ ընդունել կրթարանին մէջ գիշերօթիկ աղջիկներ ալ՝ գոհացուցիչ պայմաններով, վաճառի ամէնէն ընտիր թաղը օգուէտ չէնքի մը մէջ, ուր պիտի վայելին ծնողական խնամք, մաքուր սրնունք և ազատ օդ:

Ընդունելութեան պայմաններու մասին ուղղակի Տնօրէնութեան հետ պէտք է տեսնուիլ, լոյսի կրթակիէ, ամէն օր 9-12 (Բ. Ե.) իսկ գիշերօթիկներու մասին զրկ հետեւեալ հասցէին:

Տնօրէնութիւն Կրթարանին
ԱՐՄԱԿԵՆԻ ՍԱՀԱԿԵԱՆ
Կող թաղ, 5 թիւ, Վառնա
1897 Օգոստոս 22 3—3

ՀԻՒՔԻՄԵԹ ՎԵ ԷՀԱԼԻ

— — —

Շու. սօն հափթալարտա միլէլի միւթէմէտինէի մուգամանըն հիւքիւմտարարը եէքտիկէրինի զիրայէթ իթմիշ օլտըզլարը կազէթամըզըն սօն նուսխէլէրինտէ տէրճ օլընմըշ ըտը:

Ֆրանսա ճումհուրիյէթ ըէյիսի Մ. Ֆէլիքս Ֆօրըն Չարա զիրայէթէ կիթմէսի ագապինտէ, իթալիա գըրալը տախի Ալմանիա իմէրաթօրընը զիրայէթ իթտի, պուշտիտան էվլէլ Ալմանիա իմէրաթօրընը Չարը զիրայէթ իթմիշ իտի:

Հիւքիւմտարարըն պու եօլըլըզլարը վէ միւլազաթը մինասիպէթլէ էվրոքա ճէրիտէլէրի ուզուն ուզուն պէնտլէր եազարագ թէլէֆֆիլզ օլընան նութզլարտան ումուլէն պէնի պէշէրէ վէ իուսսուլէն մէնսուպ օլտըզլարը միլէլի միւթէմէտինէյէ թարիգի սաատէթ ալըլաճաղընը քէշֆ իթմէքատէ իտիլէր: Պա խուսուս Չար հաղրէթլէրինին նութզընտա իթթիֆագ, ատալէթ վէ սուլհը ումումի քէլիմէլէրի Ֆրանսըզլարը մէսէրէթ տէրիսընա զարգ իթմիշ վէ Չարըն իթթիֆագը սայէսինտէ Ալլաւ—Լօրէնի եէնիտէն էլէ կէշիլէ պիւմէք խիւլեաղ իլէ Ֆրանսըզլարա Ալմանիա իմէրաթօրընը ալէհինէնիմայիլթ իթմէկէ ճէսարէթ վէրմիշ տիր:

Իթալիա գըրալը տախի պու տէֆա իմէրաթօր կիյօմ իլէ կէօրիւլմէսինտէ այնը քէլիմէլէրէ նութզընը թէլլին իթմիշ վէ պու տէֆա իթալիա վէ Ալմանիա կազէթալարը Ֆրանսըզլար միսիլլի պէյանը մէսէրէթլէ իսթիգպալտա էհայինին մէսուտու պախ, թիյար օլաճաղընտան պահս իթմիշլէր տիր:

Ֆապաթ էօթէտէն պէրու հիւքիւմտարարըն եէքտիկէրինէ իատէ իթտիքլէրի վիզիթալար էսնալարընտա իրատ իթտիգլէրի նութզլարըն մալլարընը թէտըզընազարա ալընաճագ օլուր իսկ պիր պիրինտէն բէք ֆարզը օլմայան պու կիպի սէօլլէր սէօլլէնմիշ վէ սէօլլէնմէքտէ տիր: Իանի տիրացուլարըն քիլիսէտէ եռ եռս խաղաղաբնան գտէր աղալէսընը տուաւընը էզպէր սէօլլէսիքլէրի կիպի հիւքիւմտարար տախի մուհապպէթ, իթթիֆագ, սուլհ վէ մէսուտիյէթ քէլիմէլէրինի թէլէֆֆիլզ իտէրլէր: վէ տիկէր թարաֆտան իսէ եէքտիկէրինին մահվիյէթ ու մազարաթը իչիւն եիւզպիլլէրճէ ասքէր վէ ալթը հարպիլէ իլէ սիւնօրլարընը թաղվիյէ իտուպ, էհայիլէրինի մալէն վէ ճոնէն միւթէզլարըն իտէրլէր:

Էվլէթ հիւքիւմէթլէր վէ եալօտ անլէրին ըլլիլլէրի քէնտի մէվզըլարընըն մուհապալարըն իչիւն, պու կիպի նութզլարըն է

հալի իր փառ ի թմեկէ գուլանըր-
լար, վէ պու թաթը թաթը
սէօղէր ապա էհալինին ումուզըն-
տա աղըրլաշմըլ օլան խըմէթի
ասքէրիյէի վէ վէրկիւրի թաի-
ֆիֆ ի թմէտիկինտէն մատաւ տա-
հա զիյաւտ աղըրլաշմըրլաշար
տըր:

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱՏԱՒ ԵՐՄԵՆԻԵՐ

ՎԷ ԹԻՒՐԻՔԻԱ

Թանտա աթիւտէքի օգուսմուշ տըր:
Գօսքանցա նամ Ռուսէն կազէ-
թասը, թիւրքիտան Պուլկա-
րիայա ֆիրար ի թմիշ օլան էրմէ-
նիւրին Տօպուսմա սինօրնտան
Բուսմանիայա կէշմէլէրինէ Պուլ-
կարլարն սուհուլէթ վէրմէլէրին-
տէն տօլալը թէշէքքի իտիյօր:

Տիկէր թարաֆտան ալընան հա-
վատիսթա կէօրէ, սօն վուգու-
աթիւրտա զիմէտիսալ օլուպտա
Պուլկարիայա գաշան էրմէնիւրին
Պուլկարիտան տիշարը չըգա-
րըմասընը Պապը Ալի Սօֆ-
եա հիւքիւմէթիմէն թալէպ ի թ-
միշ: Պուլկար հիւքիւմէթի տաիւի
Պուլկարիայա իլթիմա ի թմէք իս-
թէյէն էրմէնիւրի ըտտ իտէմէ-
յէնէկինի ճէվապէն Պապը Ալիյէ
պիւտիւրմիշ: Վէ պիւթիւն գազա-
լարն հիւքիւմէթիւրինէ՝ պու էր-
մէնիւրին հարէքէթի իւզէրինէ
տըգգաթ օլընմասը իշիւն լազըմ
օլան էմիւրլէր վէրիւմիշ օլտըլընը
վէ իլէրուտէ պուսլարն թիւր-
քիայա դարը հարէքէթ ի թմէ-
սինէ մէյտան վէրիւմէյէնէկի պա-
պընտա թիւրք հիւքիւմէթիւրի
գաթիւն թէմին ի թմիշ տիւր:
Պուսլարտան թիւրքիայա դարը
իգաի ճիւրմ իտէն պուսլընը իսէ
տէհալ Պուլկարիտան իլսրաճ օ-
լընմաճ տըր:

Կազաթ թիւրք կազէթալարն
հազաթալարն կէօրէ, պիւր թա-
գըմ էրմէնիւր Պուլկարիտան
իլսրաճ օլընմըլար: Վէ վարնտա
էրմէնիւրէ նէշը օլընան պիւր իս-
թիւլըն կազէթասը Պուլկար հիւ-
քիւմէթիմէնէ մէնն օլընմըլ տըր:
Օգուլանլարըմըլը մալիւմի օլ-
տըլը իւզէ վարնտա պու կիպի
իլթիւլըն կազէթա եօգ տըր:

ԿԻՐԻՏ

Կիրիտտէ վուգույա կէլմէքտէ
օլան ուկուսնըլըլարն էօնիւ-
նիւ ալմազ խալը միւշքիւլաթա
թէսատիւֆ օլընմագտա տըր:
Գանտիտան քէշիտէ օլընան պիւր
թէլէկրաֆա կէօրէ, ասըլար աս-
քէր գօրտօնընտան կէլէրէք,
թիւրքէրին 500 գօյուսլարընը
սիւրմիւշէր վէ թիւրքէրտէն իքի

քիշի էօլտիւրմիւշէր վէ տէօրտ
հարէլէմիշէր տիւր:

Ասըլարն թալէպի իւզրէ
թիւրք մուհաֆըլարա թէրքի
սիւրհ ի թտիւրմէք մէսէլէսի Գան-
տիտա շէտիտ հէյէնէն հուսու-
լա կէթիւրմիշ տիւր: Ճէվաւտ բաշա
ամիւրալարն պու թէքիլիֆինի
գապուլ ի թմէք իշիւն իսլամլարն
մուհաֆազալընը թաշթը թէմի-
նէ ալընմասընը թալէպ ի թմիշ
տիւր:

Գանտիտա ալսիւրէն հուսուլա
կէլէն ի թիւլալը պասթըրմագ ի-
շիւն ամիւրալ հարիս վէ Ճէվաւտ
բաշա օրայա կիլթիւշէր տիւր:

ԵՈՒՆԱՆ ԹԱՋՄԻՆԱԹԸ

Եունան - թիւրք մէսէլէսինտէ
Սթանպուլ էլիւլէրի Լօրտ Սօլլալէ-
րինին սօն թէքիլիֆիւրի իւզէրինէ
միւլթալը գալմըլար տըր:

Եունանիսթան տաիւէ թալմի-
նաթը հարպիլէնին տէօրտ գըս-
մընտան պիւրինի տէրհալ էօտէ-
մէք վէ թալմինաթա մալսուս
վարիտաթը էվրոպանն գօնթիւ-
լը ալթընա գօյմագ խուսուսընը
գապուլ ի թմիշ տիւր:

Թալմինաթըն էօտէնմէսինէ
Եունան հիւքիւմէթի թարաֆըն-
տան թալսիս օլընան վարիտա-
թըն մըգտարը 10,240,000 տը-
րալմա պալիլ օլմագտա ըմըլ:

Թէսալիտան թիւրքէրին չըգ-
մասը իշիւն թալմինաթը հարպի-
լէնին էօտէնմէսինէ պէքէմէք
լալըմ օլմատըլընը Լօրտ Սօլլալ-
լէրի իտտա ի թմէքտէ իմիշ:
Տիկէր տէվլէթիւր էլան պու
խուսուստա գարարը գաթի վէ-
րէմէյուպ, հաղընէն թօրհանէտէ
թէնէմիւլ օլընմագ գօնթէրանս
պու մէսէլէի հալ իտէնէք տիւր:

ՄՈՒՐԱՏ ՊԵՅ

Իքի իւշ հաֆիթտան պէրու
Մուրատ պէյին Սթանպուլտա նա-
պէտիտ օլմասընը կազէթալար վէ
թէլէկրաֆար պիւտիւրմէքտէ իտի-
լէր: պու հաֆիթա տալի կէլէն
թէլէկրաֆար Մուրատ պէյին
էօլտիւրիւմիւշ օլտըլընը զանն
ի թմէքտէ տիւրլէր: Թիւրք հիւ-
քիւմէթի պու շալէթը թէքիլի
ի թմէք իշիւն կէօնա Մուրատ
պէյին Պօղալ իշիւտէ քէնտի խա-
նէսինտէ պուսլընմագտա օլտըլընա
տայիւր ըսմէն թէպիլիթա
պուսլընմըլ տըր: Հալպուրի պու
կիւնէ գատար հիշ պիւր քիմսէ
Մուրատը կէօրմէմիշ տիւր:

ՄԻԻԹԵՆԵՎ ՎԻԷ

Սթանպուլտա ալընան հալա-
տիսաթա կէօրէ, կէնճ թիւրքէր
գօմիլթէսինէ մէսուպ օլմալարն-
տան տօլալը մահքիւմ օլան 78
քիշի պիւր վարօրէ թիւրքիւրի
նէֆի օլընմըլար տըր:

Ֆամիլիանս նամ Պուլկար բա-
հիպ իւպիւպէ Մէթօրօլիտ
թային օլընմըլ վէ թիւրք թէ-
պալըլը գապուլ ի թմիշ տիւր:

Շուլիս, Սիլիստրէի,
Տօպրիշի և Ալէքսանտրիաի մեր
յարգելի գործակատարներէն կը
խնդրենք որ հաճին բաժնեգնեն
որքան կարելի է շուտ գանձել ու
մեզ հասցնել, նկատելով թէ ներ-
կայ տարեշրջանի իննբորդ ամ-
սոյն մէջ կը գտնուինք:

ՄԵՏՈՒՏՔԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԻՇԵՐՈՅԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՅ

Վարժարանս որ արդէն հանրա-
ծանօթ է կ' Պօլսոյ մէջ ունեցած
իր արդիւնաւոր գործունէութեամբ
ըլ, ծանօթ գէպքիւրու պատճա-
ռաւ դարձած ըլլալով, այս ան-
գամ վառնայի մէջ պիտի վերա-
հաստատուի յառաջիկայ սեպտեմբեր
15 էն սկսեալ:

Վարժարանին ծրագիրը բարե-
փոխուած է համապատասխան երկ-
րին հանգամանքներուն, և մեծ
գիւրութիւններ կ'ընծայէ այն ա-
շակերտաց որոնք փափաղին յու-
ռաշիկային պետական բարձրա-
գոյն դպրոցներու մէջ իրենց ու-
սումը շարունակել: Առ այս
Պուլկարիէն լիպուն մեծ տեղ կը
բռնէ յայտագրին մէջ հաւասար
Մալիսի և ֆրանսերէն լեզուաց:
Իսկ օսմ. լեզուի ուսումը պար-
տաւորիչ է միմիայն թուրքիաէն
գալիք ուսանողներուն: Մեծ հոգ
կը տարուի նաեւ նախնական և
երկրորդական գիտութեանց, դըպ-
րութեան և գեղարուեստի ճիւղե-
րուն:

Կընդունուին թէ՛ գիշերօթիկ
և թէ՛ ցերեկեայ աշակերտներ ու-
րոնք ընտանեկան խնամքի և հո-
գածութեան առարկայ են: Փիշե-
րօթիկներու համար տարեկան թո-
շակն 30 օսմ. ոսկի. վեցամսեան
կանխիկ:

Տնօրէնութիւնը կը յուսայ թէ
Պուլկարիոյ հայ հասարակութեան
կողմանէ եւս պիտի գտնէ այն
շերմ համակրանքը զոր կը վայե-
լէր թուրքիոյ մէջ, և այս ազնւ-
կալութեամբ կը խնդրէ այն պատ-
ժնոգքներէն որոնք կը փափաքին
իր խնամոց յանձնել իրենց զաւա-
կաց դաստիարակութիւնը որ հա-
ճին մինչեւ յառաջիկայ սեպտեմբեր 15
անձամբ կամ նամակով պէտք ե-
ղած գիւմուս ընել, աւելի ման-
րամասն տեղեկութիւններ քաղելու
համար, առ հիմնադիր Տնօրէն

Գ. Պ. Միլտոնովսկի
Oulitza Botéva, 82. — IV
Varna (Bulgarie).

ԶԱՄԻՐԷ ԲԻԱՑԱՍԸ

Վառնա 2 Սեպտեմբեր

ԵՆԻՆ ՄԱՀՍՈՒԼ

Պուզոսայ

Վալօն, լիպրա 47-53, հէքթօլ.
10.45-11.50 ֆրանք
Արապա, լիպրա 47-55 հէքթօլ.
7-12 ֆրանք

Արքա

Լրպրա 38-41, հէքթօլ. 5.20-5.60
ֆրանք

Ֆաստիւս

100 օգգուսը 20-24 ֆրանք՝ մալա
կէօրէ

Նարօլէն 20,60 ֆռ. հիսապը իլէ
կիւնտէ 10-12 վալօն վէ 180-200
արապա պուլտայ, 10-15 արապա
արքա վէ 7-8 արապա ֆաստիւս
կէլմէքտէ տիւր:

Էսկի մահաւտան կիւնտէ 5-6
արապա պուլտայ ինմէքտէ վէ
12-14 ֆրանքա սոթըլմագտա
տըր. լիպրա 55-59:

ԻՆՊԱՍՏ ԱՂԲԱՏԱՆԱՄԻ

Աղքատանամ ընկերութիւնը կը
խնդրէ մեզմէ ծանուցանել թէ ծիար
Մ. Միսակեան, նորահաստատ նպա-
րակաճառ ի Թաշ Եօլ, թիւ 1512,
յանձն առած է մէկ ու կէս առ հար-
իւր նպաստ մը ընել ընկերութեան
իր կատարած բոլոր գործունէութիւն-
ներուն վրայ:

Ուստի անոնք որ կուզեն անուղ-
ղակի կերպով նպաստել Աղք. ըն-
կերութեան՝ կը հրաւիրուին զիմիւ
յիշեալ նպարակաճառին, որ իր ապ-
անքներու լաւութեան կը միացնէ
գոհացուցիչ աժանութիւն:

ԿՈՒՉԷՔ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՆԱԼ

Դիմեցէք Փ. Պօլսոյ «Բնեալ Պօրիս»
հրատարակի վրայ Օթէլ Պուլկարիայի
ներքեւ թիւ 199 սափրիչի խանութը,
ուր պիտի գտնէք՝ ճերմկած մագերը,
մօրուքը ու պիլսերը սեցնելու համար
կրկին ներկը:

Նրկար փորձեր վերջը յաղորցայ
պատրաստել սոյն ներկը, որ տարա-
լուծուելով Առողջապահական պատ-
ժողովոյ տնօրէնութեան կողմանէ հաս-
տատուած է թէ ունի վնասակար
նիւթ չպարունակեր եւ որուն առաջին
անգամ գործածութիւնը պիտի ապա-
ցուցանէ թէ իւր տեսակին մէջ մինչեւ
հիմայ երեւցածներէն ամենէն գերա-
զանցն է:
9-10 ԿԱՐԱՊԵՏ ԶԱՐԱՐԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ

Ա. ԶԱՐԲԱՆԷԼԵԱՆԻ

Ապսիւրանեան մզկիթի դիմաց ի Վառնա
Կը վաճառուին գասագրքեր. դպրոց-
ներու համար զեղչ: Ուրիշ քաղաքներէ
եկած յանձնարարու թիւք փութով կը
կատարուին եւ փութաբէն կընդունուին
նամակադրոշմներ: Գնում եւ վաճառում
գործածուած նամակադրոշմներու (բուլ.)
Պատմական գիրքեր ալ կը ծախուին: